

Article publicat al butlletí d'*Inf@ncia* núm. 99 – Novembre – Desembre de 2016

Finestra

“Entre tots, fem gran l'acolliment”

Agnès Russiñol i Amat

Directora de l'Institut Català de l'Acolliment i l'Adopció

Correu electrònic: lcaa.tsf@gencat.cat

Ricard Calvo i Pla

Director General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència

Correu electrònic: dgaia.tsf@gencat.cat

Compromís social, acompanyament, comprensió i estima. Aquestes són algunes de les moltes paraules que defineixen l'acolliment familiar, la mesura de protecció a la infància que segons la Convenció sobre els Drets de l'Infant i la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, té preferència respecte a les altres però que és, alhora, una gran desconeguda en el nostre país.

Actualment, a Catalunya hi ha sis-centes famílies d'acollida, amb les quals viuen un miler d'infants. Però Catalunya encara necessita moltes més famílies que vulguin acollir, especialment grups de germans i infants amb malalties, diversitat funcional, etc., i es comprometin a dur a terme un volum important de visites amb les famílies d'origen. De fet, només en la franja d'edat de zero a sis anys, etapa clau en el desenvolupament d'un infant, n'hi ha un centenar amb aquestes característiques pendent d'una família. I entre els sis i els divuit anys, hi ha al voltant de cinc-cents infants més que també l'esperen. És, per tant, una situació que cal resoldre de manera imminent. No és fàcil, i per això necessitem la implicació de tothom per fer-ho.

Per posar fil a l'agulla, l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA), a través de la Secretaria d'Afers Socials i Famílies, treballa intensament amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) per garantir el dret dels infants a viure i créixer en família. I som conscients que la garantia d'aquest dret i l'augment de famílies acollidores passa, precisament, per un treball conjunt, estret i coordinat entre aquestes dues institucions. No podem fer-ho de cap altra manera.

Durant aquest any 2016, l'ICAA ha elaborat un pla estratègic de promoció de l'acolliment familiar. Aquest pla està fonamentat en tres eixos bàsics: un procés participatiu per a la millora de l'acolliment familiar; un pla de suport a les famílies acollidores; i actuacions de divulgació i sensibilització d'aquesta mesura de protecció.

El procés participatiu ha tingut com a objectiu principal la identificació de millores en el sistema d'acolliment familiar a Catalunya, per a la qual cosa ha donat veu a tots els agents implicats i n'ha recollit les propostes: les famílies acollidores, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA), l'Institut Català de l'Acol·liment i de l'Adopció (ICAA), els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) i les institucions col·laboradores d'integració familiar (ICIF). El tret de sortida d'aquest procés va ser el passat 10 de juny al Cosmocaixa de Barcelona. Allà, amb el lema "Fem gran l'acolliment" i amb més de tres-cents participants, a través de taules d'experiències de les famílies, de joves acollits i dels punts de vista de professionals tècnics del sector, es va iniciar la identificació dels elements del sistema que són susceptibles de millora. Una setmana més tard, el 17 de juny, s'organitzava una jornada de treball per aprofundir en els temes que havien estat identificats i tots els agents van fer-ne una anàlisi en format DAFO, per determinar les debilitats, les amenaces, les febleses i les oportunitats de l'acolliment familiar.

La tercera trobada del procés participatiu es va celebrar el 28 de setembre. Va ser una jornada de treball entre professionals d'infància de la DGAIA, dels EAIA, de l'ICAA i les ICIF per treballar dos dels temes més rellevants identificats en el DAFO: les visites i la relació entre l'infant i les famílies d'origen, i les tipologies d'acolliment. Aquesta sessió també pretenia forjar el necessari i imprescindible treball conjunt dels professionals d'aquests àmbits.

El 15 de novembre es va organitzar una sessió de treball monogràfica sobre la necessitat de professionalitzar alguns dels acolliments. En aquesta trobada hi van tenir un paper protagonista els professionals de l'ICAA, de les ICIF i les famílies acollidores. L'objectiu era definir el valor del treball de les famílies acollidores professionals, per diferenciar-lo de la tasca que actualment fan les voluntàries. El grup va concloure que calia fer més reunions per treure'n conclusions rellevants i, per tant, durant l'any 2017 seguirà la feina per tal de fer-ne una anàlisi en profunditat. Tot allò que ens serveixi per sumar més infants en acolliment ha de ser objecte de la nostra consideració i estudi, sobretot pensant en els infants per als quals, per les seves especificitats –perquè formen part d'un

grup de germans, tenen malalties greus o diversitat funcional–, és especialment difícil trobar una família d'acollida.

Finalment, el 22 de novembre es va fer la jornada de tancament de tot el treball realitzat i es van debatre i aprovar les recomanacions que l'Administració es fa a ella mateixa per promoure l'acolliment familiar. En total, en són una vintena, la meitat impliquen la DGAIA i l'altra meitat l'ICAA. Totes tenen com a objectiu facilitar que cada vegada més infants tutelats puguin viure amb una família acollidora.

Són, per tant, recomanacions que parlen de més recursos, com és la creació d'un equip ambulatori de diagnòstic que ajudi a reduir els temps d'elaboració dels informes d'aquests infants, amb l'objectiu que el temps s'ajusti al màxim de sis mesos que estableix la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. També són propostes que es basen en l'agilització dels tràmits, per això es recomana, entre altres aspectes, facilitar que les famílies acollidores puguin realitzar alguns dels tràmits administratius dels infants que tenen acollits, amb una autorització o una habilitació genèrica prèvies per part de l'Administració.

També queda recollit, en relació amb les visites, que quan finalitza l'acolliment, l'infant ha de poder mantenir el contacte amb la família acollidora si ho vol i si l'equip tècnic especialitzat ho considera positiu per a l'infant, i que cal potenciar, de manera activa, sempre que sigui possible, la relació entre la família biològica i la família acollidora.

De la mateixa manera, actualitzar el projecte dels acolliments familiars de caps de setmana i vacances en família col·laboradora, i elaborar-ne un pla de difusió és una tasca de l'Administració. Així com la promoció de l'acolliment familiar de manera continuada, amb campanyes que serveixin de paraigua a la tasca diària que fan les ICIF, i l'organització, anualment, de la Setmana de l'Acolliment a un municipi de Catalunya. Aquests són només alguns dels exemples de les recomanacions que l'Administració es fa a ella mateixa, amb l'objectiu d'augmentar, més que mai, el nombre d'infants tutelats en família aliena.

En paral·lel a aquest procés, s'està treballant en un pla de suport a les famílies acollidores, que té com a principal objectiu cuidar-les i no posar entrebancs a la gran tasca social que fan. El pla té dos

vessants: un d'econòmic, que augmentarà, en el proper exercici pressupostari, el complement a les prestacions econòmiques que reben les famílies acollidores i que, precisament, estan en relació amb la complexitat que presenten alguns d'aquests cent infants de zero a sis anys que esperen una família acollidora; i un altre de caràcter tècnic i administratiu, que promourà en els pròxims mesos mesures d'acció positiva de caràcter interdepartamental per al col·lectiu d'infants i adolescents tutelats, els joves extutelats i les famílies acollidores. I aquí és on volem promoure un canvi de paradigma. Els infants tutelats no són només els "nens de la DGAIA", són els nens i nenes de tota l'Administració catalana, de tota la societat, si voleu, i, per tant, tota la Generalitat de Catalunya s'hi ha de corresponsabilitzar. I en aquest sentit ja comencem a tenir algun bon exemple d'aquest exercici, com és l'exempció dels preus públics de la formació professional per als infants tutelats, i el treball que s'està fent entre la DGAIA, l'ICAA i la Direcció General de Famílies per augmentar els espais de visites i adequar-ne les instal·lacions.

La tercera part del pla estratègic són les accions per donar a conèixer l'acolliment a fi de poder incrementar el nombre de famílies acollidores. Cal una tasca ingent en aquest àmbit. El nivell de coneixement de la ciutadania sobre aquesta mesura de protecció és molt baix. I reconeixent-ho és precisament com podem fer més feina.

Augmentar el coneixement de la ciutadania respecte a l'acolliment familiar és el primer pas per sumar més famílies en aquest moviment de compromís social. Ens cal explicar-ho molt, parlar-ne, divulgar-ho en petit comitè i en grans auditoris. I en aquesta comesa necessitem també la complicitat de tothom: els professionals implicats, les famílies, l'Administració i, sobretot, els mitjans de comunicació.

Per aquest motiu, el Govern va organitzar la primera edició de la Setmana de l'Acolliment, que enguany s'ha celebrat el 28 de novembre al 2 de desembre a la ciutat de Sabadell. Aquesta iniciativa, que volem que sigui anual, pretén portar l'acolliment al carrer, transmetre directament a la gent la importància d'aquesta mesura de protecció i el valor social de les famílies d'acollida, díptic en mà i taula informativa estant; sense la formalitat de les quatre parets i buscant la proximitat amb la ciutadania.

Així mateix, i en el marc d'aquesta primera edició de la Setmana de l'Acol·liment, la Generalitat de Catalunya ha engegat la campanya "Tu pots ser la família que està esperant", de promoció i divulgació de l'acolliment familiar. La campanya, dinàmica i fresca, apel·la al món imaginari i màgic dels infants per dirigir-se als adults que veuran la campanya. I amb to encoratjador i positiu, transmet les necessitats d'aquests nens i nenes, que no deixen de ser les mateixes que tenen tots els infants. La proposta pretén apropar aquesta mesura de protecció a tota la població. I, a la vegada, busca cent famílies per a aquests infants de zero a sis anys que ara mateix viuen en un centre i que podrien viure en una família.

Això no vol dir, però, que ens oblidem dels infants que tenen més de set anys. La campanya també ens ha de portar famílies per a ells, però el Govern ha centrat els zero a sis anys com a prioritat, per evitar, precisament, que aquests infants es facin grans en els centres.

Amb tot, el repte és tan immens com apassionant. De fet, és tant com aconseguir que l'acolliment familiar també sigui, *de facto*, la mesura de protecció preferent. I que tots els infants que la necessitin la tinguin a la seva disposició; per acompanyar-los, estimar-los i comprendre les seves necessitats. En aquest sentit, el Govern, amb l'ICAA i la DGAIA al capdavant, ha centrat la seva crida a aconseguir aquestes cent famílies, objectiu tangible i possibilista a mitjà termini. Amb la implicació de tots, esperem que pugui ser una realitat ben aviat.